

ความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

Equality of Personal income tax on District, city Nong Khai Province

ชื่อผู้ทำภาคินพนธ์

นายธิดิศรณี บุตรโคตร

ชื่อภาคินพนธ์

ความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใน
เขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคินพนธ์

ดร.วิเชียร ฤกษ์พัฒนกิจ

ชื่อปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน

คำสำคัญ

ความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย(1) เพื่อศึกษาความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย (2) เพื่อเปรียบเทียบความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และมาตรฐานค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความถูกต้องโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี แอลเอส ดี (LSD: Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

1) ความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประหยัด ด้านความเป็นธรรม และด้านความสะดวก และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านความแน่นอน

2) การเปรียบเทียบอายุและรายได้ที่แตกต่างกันมีความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศที่แตกต่างกันมีความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

Abstract

Objectives and methods: (1) the equality of income tax in the district town. Nong Khai (2) to compare the equality of income tax in the district town. Nong Khai is the income tax information provider in the area of the city. Nong Khai, 361 tools used for data collection was a questionnaire with a checklist. And the 5 meter level checked for accuracy by an adviser. Data were analyzed using the SPSS statistical software was used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. T test Test F And testing differences in pairs by lysergic acid diethylamide (LSD: Least Significant Difference).

Results

1) equality of income tax in the district town. Nong Khai Overall, the average level of 3.53 when it was found that in the three aspects of the economy. The fairness And convenience And one is moderate aspects of the course.

2) Comparison Age and income are different. Equality of income tax, the overall difference was statistically significant at the 0.05 level, the gender difference. Equality of income tax as a whole is no different.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเสมอภาคถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของความเป็นคนซึ่งคนย่อมได้รับการรับรองและคุ้มครองจากกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นคน โดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติอื่นๆ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด เป็นต้นสำหรับประเทศไทยนั้นการเกิดปัญหาทางการเมืองในประเทศนั้นมาจากรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้ระบุเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นไว้ในรัฐธรรมนูญมากพอทำให้ประชาชนไม่มีความเข้าใจ โดยเฉพาะทำให้นักการเมืองได้อาศัยช่องโหว่หรือว่าช่องว่างของกฎหมายเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมืองให้ตนเองและพรรคพวกประมุขรัฐสภากรของประเทศไทยนั้นได้มีการยกเว้นอาชีพลหลายๆ อาชีพไว้ว่าเขาไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นภาษีทางตรง อาทิ อาชีพเกษตรกร อาชีพรับจ้าง และการค้าขายรายย่อย อาชีพการให้บริการรวมไปถึงนักบวชหรือว่าพระภิกษุสงฆ์ที่มีรายได้น้อยกลับไม่ต้องมีภาระในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลจะต้องปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงประมวลกฎหมายรัชฎากรให้มีความเป็นธรรมและทันสมัยเพิ่มขึ้นและต้องมีการขยายฐานภาษีของประชาชนให้เพิ่มจำนวนของผู้มีภาระเสียภาษีทางตรงนั่นคือภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อเพิ่มปริมาณมากขึ้นจากที่มีอยู่ในปัจจุบันประมาณ 8 ล้านคนเพื่อความเสมอภาคและเป็นธรรมต่อประชาชนคนไทยทั้ง 66 ล้านคนนั่นเอง นั่นหมายความว่าประชาชนคนไทยทุกๆ อาชีพใดๆ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรชาวประมง ชาวไร่ นักบวช ภิกษุสงฆ์ หากมีเงินได้ต่อปีมากกว่าที่กฎหมายกำหนดจะต้องมีหน้าที่ยื่นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยไม่มีข้อยกเว้นแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ดังนั้นผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงการให้ความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตลอดจนให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้เสียภาษีที่มีต่อการดำเนินงานของหน่วยงานจัดเก็บ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต่อผู้เสียภาษี เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาบุคลากรหน่วยงาน และวิธีการปฏิบัติต่อผู้เสียภาษีในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างความมั่นใจและ ตอบสนองความพึงพอใจของผู้เสียภาษีในการเข้ารับบริการ ให้มีความเสมอภาค ทั้งถึงเป็นธรรม อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเก็บภาษีของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา(ภ.ง.ด. 90,91,94) ในเขตจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 (ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองหนองคายระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคมถึง 31 ธันวาคม 2557)รวมทั้งสิ้น 3,674 คน ต่อปี

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนผู้มาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา(ภ.ง.ด. 90,91,94) ในเขตจังหวัดหนองคาย ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 (ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองหนองคายระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคมถึง 31 ธันวาคม 2557)

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กำหนดโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Yamane, 1973) เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามสูตร ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e^2)}$$

โดย

- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย
- e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยกำหนดให้เท่ากับ 0.05)

แทนค่า

$$n = \frac{3,674}{1 + 3,674(0.05)^2}$$

$$= 361 \text{ คน}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เรื่องความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ดังได้เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้ของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นธรรม (Equality) ด้านความแน่นอน (Certainty) ด้านความสะดวก (Convenience) ด้านการประหยัด (Economy)

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดการวิจัยและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม เกี่ยวกับความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ กำหนดขอบเขต รายละเอียด เนื้อหา สาระ เพื่อสร้างแบบสอบถาม
3. ร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา นำมาขอคำแนะนำและข้อคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม แล้วลงความเห็นและให้คะแนนเป็นรายชื่อ ดังนี้ (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2549: 159)

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยจะต้องได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Items Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2555: 261)

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแล้วปรับปรุงอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค เกี่ยวกับความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองหนองคาย มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป

7. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอลงหนังสือจากสำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความอนุเคราะห์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ที่ใช้บริการรับชำระภาษี โดยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 361 คน โดยแจกและเก็บเอกสารแบบสอบถามในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ หรือ SPSS (Statistics package for the social sciences) ในการประมวลผลค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายข้อ โดยใช้เกณฑ์คะแนนแปลผล

3. เปรียบเทียบความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบแบบที (t-test independent) แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน

4. เปรียบเทียบความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอายุ การศึกษา และรายได้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดำเนินการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีแอลเอส ดี (LSD: Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะทั่วไป

ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เป็นเพศชาย จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 39.34 และมีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 151 คนคิดเป็นร้อยละ 41.83

2. การประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ผลการวิเคราะห์การประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประหยัด ด้านความเป็นธรรม และด้านความสะดวก และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือด้านความแน่นอน

ด้านความเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ผู้หลักเล็งถึงการเสียภาษีต้องเสียค่าปรับและต้องระวางโทษอย่างเท่าเทียมกันการคิดคำนวณฐานภาษีมีความเหมาะสมกับรายได้ และกำหนดให้ผู้เสียภาษีจะต้องชำระเงินเพิ่มตามกฎหมายหากเสียภาษิล่าช้ากว่ากำหนดอย่างเท่าเทียมกันค่าเฉลี่ย 3.67, 3.62, 3.57 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ อัตราการเสียภาษีมีความเหมาะสมและเป็นธรรม และการประเมินการจัดเก็บภาษีตามกฎหมายเท่าเทียมกันค่าเฉลี่ย 3.45, 3.44 ตามลำดับ

ด้านความแน่นอน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ มีการกำหนดอัตราค่าปรับกรณีหลักเล็งภาษีไว้อย่างชัดเจนในอัตราเดียวกันและ ระบุอัตราภาษีที่ชัดเจนแน่นอนทำให้ผู้ชำระภาษีมีความมั่นใจในการเสียภาษี ค่าเฉลี่ย 3.57, 3.54 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ได้แก่ มีวิธีคิดคำนวณอัตราภาษีที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ การชำระหรือคืนภาษี มีความถูกต้อง โปร่งใสและทั่วถึงและผู้ที่มีรายได้ทุกคนต้องมีการยื่นแบบเสียภาษี ค่าเฉลี่ย 3.46, 3.45, 3.39 ตามลำดับ

ด้านความสะดวก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ ขั้นตอนในการยื่นแบบภาษีทางอินเทอร์เน็ต เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบเสียภาษีที่หน่วยงานสรรพากรได้ทุกสาขาทั่วประเทศ ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบเสียภาษีได้หลายช่องทาง เช่น สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขา ช่องทางอินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น และการกำหนดระยะเวลาในการยื่นแบบภาษีมีความเหมาะสมค่าเฉลี่ย 3.68, 3.64, 3.56, 3.53 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือมีช่องทางการชำระภาษีได้หลายช่องทาง เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ และ แลนด์เดเวลอปเม้นท์ เป็นต้นทำให้สะดวกต่อการชำระภาษี

ค่าเฉลี่ย 3.17

ด้านการประหยัด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ ในการขอคืนภาษีสามารถตรวจสอบสถานะ การขอคืนภาษีผ่านทางเว็บไซต์กรมสรรพากร การชำระภาษีสามารถผ่อนชำระได้ 3 งวด เท่าๆ กัน ตามเงื่อนไขที่กำหนด ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือทำให้ลดเวลาและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และการ

ชำระภาษีที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาทั่วประเทศจะไม่มีภาระเรียกเก็บค่าบริการ ค่าเฉลี่ย 3.71, 3.66, 3.62, 3.54 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ

การขอผ่อนชำระภาษีสามารถเลือกรับบริการแจ้งเตือนผ่านระบบ SMS ก่อนถึงกำหนดชำระเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระภาษีเกินกำหนดระยะเวลา ค่าเฉลี่ย 3.45

การเปรียบเทียบแนวทางการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศโดยภาพรวม เพศ มีแนวทางการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพศชายมีค่าเฉลี่ย 3.50 ในขณะที่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 3.57 เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการ t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า เพศชายกับเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกันและเมื่อทำการเปรียบเทียบแยกเป็นรายด้านไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้ง 4 ด้าน

การเปรียบเทียบแนวทางการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) พบว่า อายุที่ต่างกันมีความเสมอภาค โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นธรรม ด้านความแน่นอน ในขณะที่อีก 2 ด้านไม่แตกต่างกัน คือ ด้านความสะดวกและด้านการประหยัด

เมื่อทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ (LSD: Least Significant Difference) พบว่า อายุ 51 ปีขึ้นไปมีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.61 ในขณะที่อายุต่ำกว่า 30 ปี มีความเสมอภาคน้อยกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.42 สำหรับด้านความเป็นธรรมอายุ 51 ปีขึ้นไปมีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.63 ด้านความแน่นอนอายุ 31 - 40 ปีมีความเสมอภาคสูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.55 ด้านความสะดวก อายุต่ำกว่า 30 ปี มีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.62 และด้านการประหยัด อายุ 51 ปีขึ้นไปมีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.70

การเปรียบเทียบแนวทางการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามรายได้ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way

ANOVA) พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีความเสมอภาค โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านความเป็นธรรม ด้านการประหยัด และด้านความแน่นอน ในขณะที่อีก 1 ด้านไม่แตกต่างกัน คือ ด้านความสะดวก

เมื่อทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ (LSD: Least Significant Difference) พบว่า รายได้มากกว่า 25,001 บาท มีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.59 ในขณะที่รายได้ 15,000 – 20,000 บาท มีความเสมอภาค น้อยกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.48 สำหรับด้านความเป็นธรรมรายได้ 20,001 – 25,000 บาท มีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.64 ด้านความแน่นอน มีรายได้มากกว่า 25,001 บาท มีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.60 ด้านความสะดวกมีรายได้มากกว่า 25,001 บาทมีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.57 และด้านการประหยัดมีรายได้มากกว่า 25,001 บาทมีความเสมอภาค สูงกว่าทุกกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 3.65

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแนวทางการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยอภิปรายผลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาออกเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านความเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้หลีกเลี่ยงการเสียภาษีต้องเสียค่าปรับและต้องระวางโทษอย่างเท่าเทียมกันการคิดคำนวณฐานภาษีมีความเหมาะสมกับรายได้ และกำหนดให้ผู้เสียภาษีจะต้องชำระเงินเพิ่มตามกฎหมายหากเสียภาษีด้อยกว่ากำหนดอย่างเท่าเทียมกันสอดคล้องกับ อาตัม สมิทธ์ ได้วางรากฐานหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษี ด้านหลักความเป็นธรรม (Equity) การจัดเก็บภาษีที่ดีจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคต่อผู้เสียภาษีทุกคน การพิจารณาความเป็นธรรมนั้น หลักความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีนั้นเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี ซึ่งมีหลักเกณฑ์อยู่ 2 หลักใหญ่คือ 1) หลักความเป็นธรรมสมบูรณ์ (The Principle of Absolute Equity) คือระบบที่ผู้เสียภาษีอากรทุกคนต้องเสียภาษีเท่ากัน

ด้านความแน่นอน อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการกำหนดอัตราค่าปรับกรณี หลีกเลียงภาษีไว้อย่างชัดเจนในอัตราเดียวกันและ ระบุอัตราภาษีที่ชัดเจนแน่นอนทำให้ผู้ชำระภาษีมีความ มั่นใจในการเสียภาษี สอดคล้องกับ อาคัม สมิทซ์ ในด้าน หลักความแน่นอน (Certainty) การบริหารการ จัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้น กฎหมายที่ใช้ในการเก็บภาษีทุกประเภทจะต้องมีความแน่นอนและเป็นที่ แข็งชัดแก่ผู้เสียภาษีทุกคน กล่าวคือภาษีทุกประเภทที่จะจัดเก็บนั้น จะต้องเป็นที่แข็งชัดแก่ผู้เสียภาษีและมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจนวันเวลาและวิธีการที่จัดเก็บภาษีนั้น ความแน่นอนและความ แข็งชัดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวจะทำให้ผู้เสียภาษีมีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ตนจะต้องเสีย และช่วยให้ การบริหารการจัดเก็บง่ายขึ้น ซึ่งหากขาดความแน่นอนหรือคลุมเครือแล้ว จะทำให้การจัดเก็บทำได้ลำบาก

ด้านความสะดวก อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ขั้นตอนในการยื่นแบบภาษีทาง อินเทอร์เน็ต เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบเสียภาษีที่หน่วยงานสรรพากรได้ทุกสาขาทั่ว ประเทศ ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบเสียภาษีได้หลายช่องทาง เช่น สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขา ช่องทาง อินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น และการกำหนดระยะเวลาในการยื่นแบบภาษีมี ความเหมาะสม สอดคล้องกับ งานวิจัยของ จิริสตา ยงพานิช (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึง พอใจของผู้เสียภาษีในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอเมืองจังหวัดอุดรดิตถ์ ผล การศึกษาพบว่า ในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีสามารถเดินทางมาสะดวก เอกสาร แบบฟอร์มที่ใช้ใน การยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีมีพอเพียงในการให้บริการ ในด้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา ที่กรมสรรพากรทำเผยแพร่ให้สาธารณะรู้

ด้านการประหยัด อยู่ในระดับมาก เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าในการขอคืนภาษีสามารถตรวจสอบ สถานะ การขอคืนภาษีผ่านทางเว็บไซต์กรมสรรพากร การชำระภาษีสามารถผ่อนชำระได้ 3 งวด เท่าๆ กัน ตามเงื่อนไขที่กำหนด ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันบน โทรศัพท์มือถือทำให้ลดเวลาและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และการชำระภาษีที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขาทั่วประเทศจะ ไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการสอดคล้องกับ อาคัม สมิทซ์ ในด้านหลักการประหยัด ระบบการ บริหารการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีให้น้อยที่สุด ซึ่งวิธีการและกำหนดเวลา ในการเสียภาษีอากร ควรต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร ในการจัดเก็บภาษีของรัฐควรมี ต้นทุนรายจ่ายต่างๆ ในการจัดเก็บภาษีน้อยที่สุดและในด้านผู้เสียภาษีก็น่าจะมีภาระและค่าใช้จ่ายต่างๆ ใน

การเสียภาษีต่ำที่สุดด้วย โดยหลักเกณฑ์แล้วรัฐบาลควรเก็บภาษีโดยการทำให้รายได้ที่ได้รับ ใกล้เคียงกับ
ภาระภาษีที่ประชาชนจะต้องแบกรับภาระให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยความเสมอภาคของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด
หนองคาย ผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความเป็นธรรม พบว่าการประเมินการจกเก็บภาษีตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ย
น้อยสุด จึงขอเสนอแนะให้มีการประเมินการจกเก็บภาษีตามกฎหมายให้มีความเท่าเทียมกัน

1.2 ด้านความแน่นอน พบว่าผู้ที่มีรายได้ทุกคนต้องมีการยื่นแบบเสียภาษี มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด จึง
ขอเสนอแนะให้มีการสำรวจผู้ที่มีรายได้ทุกคนและมีหนังสือให้ยื่นแบบเสียภาษี

1.3 ด้านความสะดวก พบว่ามีช่องทางการชำระภาษีได้หลายช่องทาง เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์
และเคาน์เตอร์เซอร์วิส เป็นต้นทำให้สะดวกต่อการชำระภาษี มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด จึงขอเสนอแนะให้มีช่องทาง
การชำระภาษีได้หลายช่องทาง เช่น ธนาคาร ไปรษณีย์ และเคาน์เตอร์เซอร์วิสเพิ่มมากขึ้น

1.4 ด้านการประหยัด พบว่าการขอม่อนชำระภาษีสามารถเลือกรับบริการแจ้งเตือนผ่านระบบ
SMS ก่อนถึงกำหนดชำระเพื่อหลีกเลี่ยงการชำระภาษีเกินกำหนดระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด จึงขอ
เสนอแนะให้มีการขอม่อนชำระภาษีสามารถเลือกรับบริการแจ้งเตือนผ่านระบบ SMS ก่อนถึงกำหนดชำระ
เพื่อหลีกเลี่ยงการชำระภาษีเกินกำหนดระยะเวลา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยการเก็บข้อมูลวิจัยโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงาน

2.2 ควรศึกษาศึกษาการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดา ในจังหวัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมในการการประเมินความเสมอภาคของผู้มีหน้าที่เสีย
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2556). รายงานประจำปี 2545-2555 ของกรมสรรพากรกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์ คอมพิวเตอร์.

จิรัสสา ขงพานิช. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิษฐ์. ปรินญา เศรษฐศาสตร์บัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทัศนีย์ สิงหนาท. (2545). บทบาทของภาษีสรรพากรต่อการหารายได้ให้รัฐและเสถียรภาพทาง เศรษฐกิจ. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). ภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สมชาย วรกิจเกษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุดรธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

นายสมเจตน์ ประสงค์ดี (2557) ผู้เขียนบทความ บทความภาษีอากรค้าง : ระบบสารานุกรมภาษีจาก

<http://wiki.mof.go.th/mediawiki/index.php/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B5%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%84%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%87> ทฤษฎีหลักการจัดเก็บภาษีอากร อุดม สมิต

สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองหนองคาย รายงานผลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงิน ๗ ด้ บุ ค ล ธรรมดา ปีภาษี 2557

สมยศ เชื้อไทย “คำอธิบายหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป” กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2535 หน้า 138-139

สมคิด เลิศไพฑูรย์ “หลักความเสมอภาค” วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 : มิถุนายน 2543 หน้า 170

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ “หลักความเสมอภาค” Public – Law.Net :12 มกราคม 2547

ไพลิน เป็งอ้าย. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้เสียภาษีในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.